

Antikorruptionspolicy för Evangeliska Frikyrkan

Antaget av: EFKs styrelse

Datum: 2011-11-18-19

Författat av: Anna-Maria Jonsson

Datum: 2011-11-10

Reviderat av:

Datum:

1. INTRODUKTION

Denna policy utgörs av olika delar, den första delen handlar om att förklara varför en policy är viktig, vilken målgrupp policyn har och hur Evangeliska Frikyrkan definierar korruption. Vidare ges en teologisk bakgrund till korruption som en bas för detta dokument. Slutligen anges Evangeliska Frikyrkans principer och förhållningssätt i frågan. Den andra delen är en handlingsplan som ska fungera som ett praktiskt verktyg för oss både i arbetet i Sverige och i andra delar av världen. Den tredje delen är ett utbildningsmaterial som kommer att tas fram för att kunna arbeta förebyggande mot korruption samt medvetandegöra människor i Sverige och i andra delar av världen om vad korruption är och hur detta kan motverkas.

2. TILLÄMPNINGSSOMRÅDE

Policyn riktar sig i första hand till vår egen organisation och vänder sig till Evangeliska Frikyrkans arbete/anställda och medarbetare i Sverige och i regionerna. Den ska också ingå som en bilaga i de samarbetsavtal som Evangeliska Frikyrkan ingår med andra organisationer i Sverige och övriga världen. Detta gäller allt arbete som Evangeliska Frikyrkan finansierar. I de organisationer som vi ger ett verksamhetsstöd, måste vårt agerande stå i förhållande till insatsstödet storlek.

3. SYFTE

Korruption finns i alla länder i världen, såväl fattiga som rika länder, och den påverkar samhället på olika nivåer. Generellt påverkar den politiken, ekonomin, den sociala situationen och miljön i ett land. Demokratin undermineras, lagstiftningen blir svag och den ekonomiska fördelningen i landet påverkas. Detta är också en verklighet i Sverige. Situationen kan dock vara ännu mer sårbar i utvecklingsländerna. Studier visar på att den negativa effekten av korruption främst påverkar de allra fattigaste, detta genom att en större del av deras inkomst används till illegala ersättningar än hos dem som har det bättre ställt. En annan sak är att de fattigaste oftast är de som först blir lidande gällande bristen på sjukvård och utbildning då de inte har pengar för att försvara sina rättigheter i en korrupt miljö.

Korruption frodas ofta i miljöer och sammanhang där korruption i praktiken accepteras och förväntas. Därför krävs tydligt definierade ramar och regelverk för att uppnå transparens i

utvecklingssamarbetet. Här bör det göras skillnad mellan att avsiktligt begå ett brott och att det förekommer misstag eller slarv.

Denna antikorrupsionspolicy har som syfte att beskriva Evangeliska Frikyrkans syn på korruption och hur arbetet för att bekämpa korruption ska ske inom organisationen. En handlingsplan och ett utbildningsmaterial finns som komplement till denna policy. Denna handlingsplan och utbildningsmaterial bör användas aktivt i det kontinuerliga arbetet både inom organisationen men också i mötet med samarbetspartner.

4. DEFINITION MED EXEMPEL

Korruption är en form av maktmissbruk. Evangeliska Frikyrkan definierar korruption som ” när en individ eller grupp med uppsåt utnyttjar sin ställning eller funktion för egen eller annans otillbörliga vinning. Uttrycket ”otillbörlig vinning” kan betyda ekonomiska fördelar men begränsar sig inte till det. Korruption innebär alltså missbruk av förtroende eller position. Det kan ske aktivt men också passivt genom att någon underlåter att reagera inom sitt ansvarsområde. Här nedan kommer exempel på typer av korruption, varav en del är olagliga och reglerade i lag:

- **FAVORISERING OCH NEPOTISM:** att partiskt favorisera en person eller grupp på andras bekostnad. Det kan vara att ge fördelar till en släkting (nepotism), vän eller kontakt.
- **MUTOR OCH BESTICKNING:** att begära och/eller ta emot otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, är att göra sig skyldig till mutbrott. Att lämna eller erbjuda otillbörlig belöning är att göra sig skyldig till bestickning.
- **FÖRSKINGRING:** att ta/behålla anförtrodd egendom som ska ges vidare eller redovisas för, och som innebär ekonomisk skada för den som utsätts samt vinning för någon annan.
- **UTPRESSNING:** att med olaga tvång förmå någon annan till handling eller underlåtenhet som innebär ekonomisk eller annan skada för den som blir tvingad och motsvarande vinning för någon annan.
- **SVINDLERI:** att sprida vilseledande uppgifter bland allmänheten eller särskilda grupper för att påverka priset på en vara, värdepapper eller annan egendom.
- **JÄV:** att handlägga eller besluta i ärende som angår eller medför nytta för en själv eller nära anhörig, alternativt skada för någon annan.
- **PENNINGTVÄTT:** att med legala ekonomiska transaktioner dölja eller omsätta pengar eller andra tillgångar från brottslig verksamhet.
- **MISSBRUK AV MAKT/POSITION:** När någon utnyttjar sin position för att få personliga fördelar. Exempelvis kan detta innebära sexuella trakasserier som utövas av någon i maktposition gentemot det motsatta/samma kön eller när någon sprider falska rykten om någon. Här kan också andlig maktutövning nämnas.

- **ILLEGAL FINANSIERING AV POLITISKA PARTIER:** att i hemlighet finansiera politiska partier där lagstiftning förbjuder sådan finansiering.

5. BIBLISKT PERSPEKTIV

Ett bibliskt perspektiv på korruption måste kopplas till Guds Rikes principer både i Gamla testamentet och i Nya testamentet. Det finns också många exempel på hur korruption har funnits med i den mänskliga historien utifrån ett syndigt handlande men också motverkats genom ett konsekvent och korrekt agerande från gudfruktiga kvinnor och män.

Bibliska principer

Några viktiga bibliska principer i relation till korruption är

- **Sanning**
Sanningsbegreppet har sin grund i Guds treeniga väsen. Gud Fader är sann och trofast (2 Mos 34:6; Ps 89:15) och hans uppenbarelse är sann (2 Sam 7:28; Ps 119:160). Sonen, Jesus Kristus, är sanning (Joh 14:6; Joh 1:14; Matt 22:16) och hans vittnesbörd var sant (Joh 8:14). Den Helige Ande är sanningens Ande (1 Joh 5:6; Joh 16:13). Den kristne uppmanas att leva och vandra i sanningen (Ps 15: 2; Matt 5:37; 2 Joh v.4; Ef 6:14; Hebr 10:26; 2 Pet 2:2).
- **Rättvisa**
Att handla rätt och rättfärdigt är också ett kännetecken hos Gud och hans rike (5 Mos 32:4; Ps 45:7; Ps 119:137; Rom 2:5; 1 Pet 2:23). Kravet på ett rättvist handlande läggs framför allt på de styrande i samhället och de som besitter makt (5 Mos 16:19; Ords 24:24-25; 29:4; Jes 10:1-4; Jes 11:4; Mika 6:8). De kristna uppmanas också att handla rätt och rättvist utifrån den rättfärdighet de fått i Kristus (Matt 5:20; Fil 4:8; Jak 2:1-4).
- **Solidaritet**
Ordet solidaritet finns inte i Bibeln men principen är tydligt beskriven både i Gamla och i Nya testamentet. Solidaritet utgår från att alla människor är skapade av Gud, har lika värde och är lika älskade av Skaparen. I Guds lag till sitt folk uttrycks gång på gång solidaritetsprincipen, som t.ex. i lagen om friåret (3 Mos 25:10). Den kristna kyrkan uppmanas också att utöva ömsesidighet och solidaritet både mot de egna och mot andra människor i samhället (Apg 2:45; Ef 4:32; Gal 6:10; 2 Kor 8, 9; Jak 2:1)
- **Laglydighet**
Laglydighet är en konsekvens av ett liv i sanning och rättvisa. Respekten för Gud och för de myndigheter som Gud har tillsatt kännetecknar en Jesu efterföljare (Rom 13:1-4; Tit 3:1; 1 Pet 2:13-17). ”Att lyda Gud mer än människor” (Apg 4:19) innebär inte en tillåtelse att bryta mot lagar utan måste ses utifrån en situation där myndigheter agerar helt mot Guds rikes principer, som t.ex. då vittnesbördet om Jesus förbjuds. Men även då tar den kristna konsekvenserna av sitt handlande.
- **Transparens och konsekvent handlande**
I ett nära samband med sanning och rättfärdighet uppmanas den kristne också att vara ärlig och genomskinlig i sitt handlande inom alla livets områden. Fariséernas hyckleri får stark kritik av Jesus (Matt 23) och lärjungarna varnas för att likna dem (Luk 12:2-3). En transparens behöver också känneteckna relationen till andra kulturer och hur vi bedömer vår egen kultur (Gal 2:11-14). Det handlar om ett konsekvent handlande där teori och praktik följer varandra (Jak 1:22-25).
- **Respekt för givare**

EVANGELISKA FRIKYRKAN

Att använda medel för de ändamål som de är givna och avsedda för är ett viktigt exempel på ärlighet och sanningsenligt handlande. Aposteln Paulus är mycket noggrann med hur han förmedlar de medel som har anförtrotts honom av de nykristna i Makedonien och Achaia som en gåva till de fattiga i Jerusalem och är beredd att till och med ta risker för att fullfölja sitt uppdrag (Rom 15:25-28). Att ”ge kejsaren det som tillhör kejsaren och Gud det som tillhör Gud” är principen Jesus tillämpar (Matt 22:21).

Antikorrupktion i Bibeln

Många aspekter som rör korrupktion bekämpas och fördöms i Skriften. Endast ett urval av texter och sammanhang med uppmaningar mot korrupktion kan nämnas här.

- Att inte bära falskt vittnesbörd mot sin nästa eller sprida falska rykten
  - Inte bära falskt vittnesbörd (2 Mos 20:16 - Åttonde budet)
  - Inte sprida falska rykten (2 Mos 23:1-3)
  - Inte vittna falskt (Ords 19:5)
  - Inte förtala varandra (Jak 4:11)

- Att inte ta mutor
  - Inte ta mutor, det fördärvar saken för den som har rätt (2 Mos 23:8; 5 Mos 16:19-20; Jes 5:23)
  - Inte se till egen fördel genom att ta mutor och vränga lagen (1 Sam 8:3)
  - Inte ge lån mot ränta och inte låta sig mutas (Ps 15:5)
  - Inte roffa åt sig men sky mutor (Ords 15:27)
  - Inte sko sig på andra genom att ta mutor (Jes 1:23)
  - Ledare ska inte ta mutor när de dömer och präster ska inte sälja sina råd för pengar (Mika 3:11)
  - Judas förräder Jesus för trettio silvermynt (Matt 26:14-16)
  - Romerska vakter accepterar att berätta en lögn för pengar (Matt 28:12-15)

- Att inte ljuga eller använda orättfärdiga vägar för egen vinning
  - Abrahams lögn om Saraj för att klara sitt eget skinn (1 Mos 12:10-20; 1 Mos 20:1-18)
  - Jesus frestas av djävulen att ta en genväg till ära och berömmelse (Matt 4: 1-11)
  - Ananias och Sappheira ljuger om köpesumman av sin egendom (Apg 5:1-11)

- Att inte utöva maktmissbruk utifrån sin politiska eller religiösa ställning
  - David utnyttjar sin position för att få Batseba (2 Sam 11:1-27)
  - De rika visar hänsynslöshet och utnyttjar sin makt för att förtrycka de fattiga (Mika 2:1-3)
  - Fariséer och skriftlärde utnyttjar sin religiösa makt för att förtrycka människor och framhäva sin egen rättfärdighet (Matt 23: 1-36)
  - Ledare i församlingen ska vara föredömen och inte agera som herrar över hjorden (1 Pet 5: 1-3)
  - Att inte köpa till sig makt eller utnyttja inflytande och kontakter för egen vinning (Matt 20:20-28; Apg 8:18-23)

- Att inte muta någon för egen vinning

- Paulus vägrar att muta Felix för att bli fri fängelset (Apg 24:22-27)

Att bemöta korruption

Bibeln nämner också olika former för hur korruption kan bemötas:

- Korruption och orättfärdigt handlande nämns vid namn och konsekvenserna är klart uttalade (2 Sam 12:1-15)
- Syndaren konfronteras och ges chansen att bekänna sin synd (2 Sam 12:1-15; Joh 4:16-19)
- Vid beklännelse fastställs en upprättelseprocess och en ny chans till ett rättfärdigt liv erbjuds (Matt 18:15-20; Joh 8:10-11)
- I yttersta fall rekommenderas en strängare behandling, t.ex. uteslutning ur gemenskapen (1 Kor 5:1-13)

Sammanfattning:

Guds Ord är tydligt när det gäller att ta avstånd från av all slags korruption i form av spridning av falska rykten, orättfärdig vinning, favorisering på andras bekostnad, mutor, utpressning, laglöshet, förskingring, oärlighet och maktmissbruk i form av utnyttjande av en religiös ställning och ledarskap, av påtvingad sexuell handling eller av förtryck för att garantera sin position. Den kristne är uppmanad att leva i enlighet med det exempel och den undervisning som Jesus gav och kallad att vara salt i förruttnelsen och ljus i mörkret.

6. FÖRHÅLLNINGSSÄTT OCH PRINCIPER

Med utgångspunkt från det bibliska perspektivet som beskrivits ovan konstaterar vi att diskussionen runt korruption först och främst bör utgå från frågor om etik, värderingar och förhållningssätt – inte främst om åtgärder och formalia.

De förhållningssätt och principer som EFK anser vara bärande är följande:

1. Förebyggande

- Att arbeta förebyggande med ett systematiskt antikorrupsionsarbete, dvs som är inkluderat i den gängse arbetscykeln – detta är det viktigaste men minst omskrivna området.
- Att skapa system som genererar trygghet, som fungerar förebyggande, förhindrande och ger motstånd., med vilket menas att tillfälle till ohederligt förfarande minimeras, att man reducerar frestelsen/möjligheten.
- Att göra gemensamma riskanalyser och planera för riskhantering.
- Att överföra kunskap om finansiell hantering, genom utbildningar och mentorstöd.

2. Öppenhet och transparens

Vi och våra samarbetspartners ska eftersträva öppenhet och transparens i vår verksamhet. Öppenhet avseende policyn, strategier, planer, beslut, rapporter och finansiella frågor är avgörande för möjligheterna att bekämpa korruption. Med insyn stärks tillförlitligheten och

EVANGELISKA FRIKYRKAN

förtroende skapas gentemot anställda, de olika aktörerna i kedjan och de människor som verksamheten ytterst är till för.

Att skapa en miljö som uppmuntrar medarbetare att reagera, informera och hantera – inte att tysta ner, dölja och förneka.

3. Tydlighet - tilldelning och utkrävande av ansvar

Det är viktigt med tydliga och väl dokumenterade strukturer för ansvar och mandat, och även med system som gör det möjligt att spåra både misstag och medvetet begångna fel.

Det ska alltid vara möjligt att ställa ansvariga personer till svars för sina handlingar.

4. Deltagande

Målgruppen för arbetet och alla andra relevanta aktörer ska ha ett ägarskap och inflytande över processerna i det gemensamma arbetet – en viktig förutsättning för att det i praktiken ska vara möjligt att motverka korruption.

5. Respekt

Att se och respektera medarbetare och partner– även i tider av kris. Att inte överreagera utan föra en respektfull dialog.

6. Aldrig acceptera!

EFKs förtroendevalda och anställda får inte tillhandahålla, begära eller ta emot något som kan definieras som korruption. EFK accepterar inte heller korruption i insatser som genomförs i avtalsbundet samarbete med externa partners.

För EFK gäller svenska lagar och regler, även vid arbete i andra länder. När pengar utbetalats till samarbetspartner som är registrerad i ett annat land, gäller det landets lagar. Dessutom ska relevanta regler och traditioner i det landet följas och respekteras – men aldrig som ursäkt för ett korrupt eller på annat sätt oetiskt uppförande.

7. Alltid agera!

EFKs personal, förtroendevalda, församlingar och samarbetspartner ska alltid agera vid tips, varningssignaler och misstänkta incidenter enligt de handlingsplaner som utarbetats. Det innebär i första hand att ta reda på mer utan att överreagera och skapa onödig ryktesspridning. En eventuell utredning genomförs efter beslut i enlighet med handlingsplanen. EFK värnar om anonymitet hos för både interna och externa informanter.

8. Alltid informera!

EFKs anställda, församlingsanställda och förtroendevalda ska alltid informera närmsta chef vid misstanke om, eller upptäckt av, korruption. Detsamma gäller EFKs internationella partners angående gemensamma insatser. Om misstanken gäller närmsta chef skall informationen lämnas till högre chef eller till styrelse eller motsvarande. Dessa ska också informera om vidtagna åtgärder och vad de planerar göra i samband med detta.